

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Regvlaribvs, Et Transevtntibus Ad Religionem. Titvlvs XXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Cum non sit in homine, quid si semen ferenti respondet, quomodo iuxta verbum Apolloli: Neque qui plantat est aliquid, neque qui rigat, sed qui incrementum dat Deus: ipsum quidem de e mortificato semine, plurimum fructum affert, nimis avarè quidam in decimis defraudare nituntur, census & tributa, quæ interdum indecimata prætereunt, de frugibus primitus deducentes. Cum autem in signum universalis domini, quasi quodam titulo speciali, sibi dominus decimas reservaverit: nos & ecclesiarum dispensis & animarum periculis obviare volentes, statuimus, ut in prærogativam domini generalis exactionem tributorum & censuum præcedat solutio decimarum, vel saltem hi, ad quos census, vel tributa indecimata pervenerint (quoniam res cum onere suo transit) ea per cen. eccl. decimare cogantur ecclesiis, quibus de jure debentur.

CAP. XXXIV.

Exactionem templarii & hospitalarii de fructibus possessionum, quas acquirerunt post concilium generale, de quo hic, decimas solvere tenentur, si de illis possessionibus prius solvebantur decima.

Nuper Abbates & Cisterciensium ordinis in generali concilio congregati, ad communionem nostram, providè statuerunt, ne de cetero fratres ipsius ordinis emanat possessiones, de quibus decimæ debeantur ecclesiis, nisi forte pro monasteriis noviter fundandis. Et si tales possessiones eis fuerint pia fidei devotione collatae aut emptæ, pro monasteriis de novo fraudandis, committantur aliis excolendis, à quibus ecclesiis decimæ persolvantur. Ne occasione privilegiorum suorum ecclesiis alterius prægraventur, decimas si eas propriis manibus, aut amodo acquirentis, decimas persolvant ecclesiis, quibus ratione prædiorum antea solvebantur, nisi cum ipsis ecclesiis aliter duxerint componendum. Et hoc ipsum ad alios regulares, qui gaudent similibus privilegiis, extendi volumus & mandamus: ut ecclesiarum prælati promptiores, & efficaciores existant ad exhibendum eis, de suis malefactoribus justitiæ complementum, eorumque privilegia diligentius & perfectius studeant observare.

CAP. XXXV.

Brevitas est, & ideo non sumatur.

Gregorius IX.

Interdicimus universis personis ecclesiasticis, ut decimas detentas à laicis ad alienas ecclesias pertinentes in pignus recipere ab eisdem laicis non præsumant.

DE REGULARIBVS, & ET TRANSEVNTIBVS AD RELIGIONEM.

TITVLVS XXXI.

CAP. I.

Non potest quis ad religionem admitti nisi volens, & in aetate idoneus. Ex concilio Maguntino. Villus tondeatur, nisi in legitima aetate & spontanea voluntate.

a C. 9. & c. 6. eod. tit. in 4. comp. *b* quod 1. Cor. 3. *c* Hæc periodum ex antiquo restitutum, ut est impressum, non in vulgatis perperam legebat. Ioan. 22. *d* Cass. *e* Ca. 7. eod. tit. in 4. comp. *f* Pro voce, concilio, qua est in antiquis omnibus, Cod. in antiqua comp. ponitur capitulo, quod non est receptum, non generaliter monachorum conventus capitula vulgo dicuntur. *g* de materia huius tit. vid. conc. Trid. Sess. 2. tit. de regul. *h* vid. B. Thom. 2. 2. quæst. 109. art. 3. & con. Trid. infra citatum.

CAP. II.
Insuper monasterium ingressus, post annum à primis vocari non potest. h. d. p. r. m. Pater per non regis, sed non exire, vel à parentibus vocari non potest. h. d. p. r. m. Abbas.

Et eodem.
Consensu parentum suorum, si parentum voluntas non reclamaverint ad principem, aut episcopum, vel ad missum dominicum, in ceteris remaneat. Si verò post legitimam aetatem, per vim & factus est, & nec ipse nec parentes eius remaneant ad memoratas personas reclamaverint, in ceteris remaneat, sicut is, de quo superius dictum est.

CAP. III.
Clericus secularis utrius habitus & nomine monachus, repugnat monachus, vel ab eo desinat.

VT clerici, qui se fingunt habitum & nomine monachi & non sunt, corrigantur: ut & veri monachi in veris clerici.

CAP. IV.
Regula, qua sponte si ingressus abbas professum, per se statum professus, h. d. & est casus multum notabilis.

Vidua si sponte velum conversationis, quæ in se sibi imponit, & in ecclesia sine veritate deo obtulerit, velit non satisfactionem ulterius debet habere. Licet sacramento tamen eo tenore velamen sibi imponit, ut exoptasset.

CAP. V.
Monachus temere ad alium monasterium transire, vel illud habere non potest.

Ioannes frater & infra. Præsentem iustitiam observemus, ut ne quem monachum de monasterio in alium temere migrare liceat, nec eorum ad conversionem quicquam habeat. Sed si hoc presumpserint, in quo ab initio conversus est, sub Abbate regula competenti coërcitione reddatur.

CAP. VI.
Ubi est dura congregatio vel religio, respiciatur in profectu na pubertatis, sicut tempus et annorum, h. d. habitus regis mentis litera. Et est textus singulari.

Quia in insulis dura est congregatio monachorum, queros in eorum monasteriis, ante et annorum prohibemus.

CAP. VII.
Si Cisterciensis sine licentia sui Abbatis, ad aliud monasterium transire, ad proprium monasterium reverti cogitur. Alexander III. Archiepiscopus, & alii episcopi rari prælati, per Galliam & confinibus.

Non est vobis dubium: [1 & infra] Veritatem autem mandamus, quaremus monachos, vel conversos Cisterciensium ordinis, post professionem sine licentia Abbatis sui, non permittatis. Et si qui ex eis, sine licentia Abbatis sui, de monasterio exire præsumpserint, non celeriter non redierint, eos regredi compellimus.

a Bar. l. 6. Dec. c. 3. l. 10. p. 1. a. 2. *b* vide conc. Trid. Sess. 2. tit. de regul. c. 19. *c* aut. d. aut. *d* aut. *e* ad. Magunt. Sess. 2. tit. de regul. c. 19. *f* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *g* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *h* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *i* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *j* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *k* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *l* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *m* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *n* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *o* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *p* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *q* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *r* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *s* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *t* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *u* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *v* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *w* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *x* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *y* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2. *z* reser. Bar. l. 1. c. 1. l. 1. p. 1. a. 2.

457
[1] An interdictum quomodo faceret religioſi Cisterciensis ordinis...

CAP. VIII.
Tributa facta ante xiv. annorum non obligat: post xiv. vero si...

Ad nostram novitatem b. audientiam pervenisse, quod
Aventine de monte Folio quosdam pueros seduce-

[1] si quis fuerit sine parentibus utimur, qui ad locum
infirmos possit accedere, tunc inde traxerunt, & cum non...

CAP. IX.
Qui recipit habitum professurum, ubi distincti sunt habitus, comp-

Interco & quod quaeritur fuit de clericis, qui reli-
gionem habitum susceperunt, & ante professionem ad...

CAP. X.
Canonice regularis potest officii Monachus, si religio, ad quam...

Quid de canonico s. qui in ecclesia Aromaten. pro-
fessionem fecerat, & fugerat ab eadem, in Mona-

[1] Constitum. ad dilectorem inscriptio in Codic. Barbat. & alia.

CAP. XI.
Minor xv. annis, profectio non obligat religioſa, nisi factus...

Idem Belvacen. Episcopo.
Significatum a nobis: [1 & 7.] Mandamus, qua-

[1] Et pro certo monstratum, quod G. nondum incipiens xv.
annorum, timore magistri qui eum literis eruditabat, habitum reli-

CAP. XII.
Si filia minor xii. annis a parentibus monasterio tradita, major...

Clemens III.
Vtrum ea quae intra
discretionis annos a parentibus monasterio tradita,

[1] Te prudentem ne verimus & discretum, & si in aliquibus
dubitis, consilium a nobis sollicitudine pastoralis require, & ita da...

CAP. XIII.
Valet professio facta sine susceptione habitus religioſi.

Idem.
Porrectum i nobis ex parte tua petitorum contine-

a Cap. 11. eod. tit. in 1. compil. & post Concil. Later. par. 30. c. 10.
b Cap. 9. eod. tit. in 2. compil. c id est, Conc. Tolosan. IV. ca. 44.
d Allegatum legitur in conc. & in omnibus manuscrip. quae le-

Monachum non faciat habitus, sed professio regularis: ex quo convertendo votum emittitur, & recipitur, ab Abbate talis ut fiat Monachus, ut reddat Domino, quod promissit, erit utique compellendus.

[1 Alii quoque in sua adestoria in sacerdotum manibus Monachus fieri devoverunt, iam facti, ad votum redierunt, & cum familiaritate monasterii sui antea existissent, pro eo quod non sint ad familiaritatem antiquam admisi, adversari facti sunt, pro amicitia. Virum ergo eorum talium saltem distimulare valeat ut fiant devoveri, ac sine ad promissa solvenda compellendi, per nos postulas edoceri. Nosignitur.]

CAP. XIV.

Si pater se cum bonis suis & filio impubere obtulit monasterio filius factus major, exire potest religionem, & legitimam a monasterio petere.

Celestinus III.

Qui e simus: & infra. Sane nostris auribus est retulatum, quod cum B. miles, se cum filio suo discretionis annos nullatenus attingente, ad quoddam monasterium cum bonis suis etiam contulisset, dictum filium suum fecit habitum suscipere monachalem: [1 & 7.] Discretionis tunc taliter respon. quod si dictus pater ad annos discretionis pervenerit, & habitum retinere noluerit monachalem, si ad hoc induci nequiverit, non est b. nullatenus compellendus: quia tunc liberum sibi erit cum dimittere, & bona paterna, quae ipsi ex successione conveniunt, postulare.

[1 Quis, ipsi puero disciplina monasterii propter asseritatem regule displiceret, & infra spaciun X. hebdomadarum a monasterio & habitum taliter suscipere resistens, bona patris ab Abbate illa capiti cum instantia postulare, & cum super hoc ad dioces. Episcopum questiolata fuisset, & eorum eo aliquandiu disceptatum: quia plerique dissentire de rigore canonum videbantur, si consanguinei pueri praedicti possent resistere, illud quandoque fuerit oblatum infra annos discretionis exire, si iam tunc voto nullatenus obligari: dictus Abbas ad Magistram sedis audientiam appellavit, & quidam ex consanguineis episcopum pater ad Romanam ecclesiam appellavit, sicut ex litteris Angen. Episcopi conscriptis, transulerunt. Idem.]

CAP. XV.

Eurusus proficendo non obligatur, nisi saltem sana mentis ratione habuerit.

Innocentius III. Episcopo & capit. Tar. gen.

Sicut a tenor litterarum: [1 & 7.] Consultationi vestrae taliter respondi, quod licet ista duo inter se repugnancia videantur, in quibusdam scilicet sit extra se positus, & de praesenti vita desperet: si tamen eo tempore adferitur, indatus fuit habitum monachali, cum alienatus non sentiat, ac per hoc non valet consentire, cum denunciatis ab observatione monastici ordinis absolutum: nisi postquam mentis suae factus est compos, spontanea voluntate professionem fecerit monachalem.

[1 Vestrum nobis aperuit, cum P. laico presentium in sacerdotali esse officio constitutus, & tanta rerum temporalium indigentia laboraret, quod nec sibi, nec suis progenitoribus, suis fratribus in necessitatibus propriis posse aliquatenus providere: proprii corpori laboribus & maris periculis multum se non dubitavit exponere, ut de suo labore & adquisitione honesta suam & suorum posse indigentiam relevare. Contigit autem post hoc quod ipse longe a cruce te confisset, tam gravi capiti agritudine laborare, quod extra se positus desperaret de vita praesenti, & dum in tali esset articulo con-

a Cap. s. eod. tit. in 5. compil. b al. ita.: non est ad hoc ul. latenus, &c. c Gargison, al. Turgin, al. Argin. d C. i. eod. tit. in 3. compil. ubi est integra clausula. v. d. Barb. consil. 60. e aliis: ista: positus extra mentem, ut asseritur.

factus, a quodam simplici Monacho inducitur, factus monachus, & ad monasterium deportatur. Dimittit pater, ut ipse cum iam in principatu esset, sua consuetudine, utpote, & de licentia episcopali licet oblatum, monasterium devoverit, & capiens progenitorum suorum indigentiam provideret, & aliter postulari, ut possit sicut prius in familiaritate existisset, & robustum pariter converteri. Quid tamen super his rebus faciendum, sacro Apostolica sedis oraculo, humiliter requisisti. Nosignitur.]

CAP. XVI.

Professione fieri, nec recipi debet, nisi tempore probatae facta & recepta tenet. hoc dicit, & est regis mandata, & non allegatur.

Idem Pisan. Archiepiscopo.

Ad Apostolicam sedem a: [1 & 2.] Quoniam monachum fieri ante unius anni probationem, nullatenus institutio interdicat: [2 & infra.] Quibusdam tamen taliter respondemus, quod licet recipere probationem a sanctis Patribus sit indulgent non solum in facere conversi, sed etiam monasterii, ut & ille de officio regulatus, & istud mores illius valet experiri. Quod tamen diligenter est observandum, praeterquam cum ab omni de reliquo facta & certa notitia non habent, quae ante tempus probationis regulariter praestiterit, & converti desiderat, habitum recipit, & postmodum dimittit, Abbate per se vel per alium professionem recipere monasticam, & monachalem habitum non introductum: ideoque obligatur, per professionem nullam patitur & acceptam ad observantiam regulam, & vere Monachus est censendus: quia multa sunt prohibentur, quae si facta fuerint, & observata fuerint, prohibendum est autem & Abbatibus ne passim, tempus probationis quolibet ad profectionem impendant, & si contra formam praescriptam quolibet modo te receperint, animadversione fuit debita committenda in subsidium fragilitatis humanae infirmitatis sit regulariter institutum.

[1 Quae disponente Domino sanctissimum habitum magistra, super diversis articulis quosdam dubia referuntur, al. ea fuerit, super eorum solutione resistens, indubitate verbis tenetur. Ex parte siquidem nos idem super praescriptis, quod.]

[2 Monachi & moniales in sua diocesi constituti, quosquam laicos variisque sexus, sicut pariter & ipsos, quos habitum volentes assumere, nam etiam aliqui professionem ab ipse unius professione recipiunt, quandoque profectum in facientes. Vnde multa mala consueverunt super praesentibus infirmi ad monasterium iam translati, & eiusque professionem de infirmitatibus convalescentes, habitum religionis recipere propriae veritatis. Contingit etiam tales in propriae mansione, cum Monachi per eos dum verentur, multum praegravari: sicut facti etiam sic sine probatione recipere, & quosdam, matrimonium contrahant relicto habitum, & quosdam, si habitum religionis assumant, ante necesse sunt probare, ut temporis competentem, utrum facta professione a talibus vel non Monachi debeant reparari, & si competens certum ad probationem sit in Monachum, nisi sane professionem contrahant, & promittat, certificata sed. Ap. postulat. Non igno.]

a Ca. 2. eod. tit. in 3. compilatio. ubi est integra clausula. vid. concilium Tridentinum sess. 23. tit. de regul. ca. 1. ubi cessant dubia text. & gloss. b Dicitur, facta, & dicitur, antiquis exemplaribus. c Concil. Tridentinum sess. 23. tit. de regul. ca. 1. ubi oppositum dicitur. d Dicitur, & dicitur, & dicitur, sed ab aliis additur. e Item dicitur, & dicitur, & dicitur. Cod. Barb.

CAP. XVII.

Qui professum fecit, licet in claustrum nunquam permanserit, si in claustrum & sui vitam fecerit, ad observationem regularem compellitur.

Idem (Abbas) Episcopo a.

Quod nobis fuit in proposito quidam clericus, cum de recipienda anima laboraret, quasi de morte securus, de recuperanda sanitate & desperans habitum canonicum regularium petiit, & accepit, sed nec ad ecclesiam transiit, nec bonis suis uti cessavit, videturque & quibus Episcopo & canonicis ecclesie Nazaren. d. quibus habitum susceperat regularem: [1 & infra.] Interim tunc taliter respondem. quod si regularem habitum se postulare suscepit, & ad observationem regularem canonicam sua se professione ligavit: ad resumptionem ecclesiasticae diffinitione cogendus, cum quod tanto tempore extra canonicam manit, non in excusatione eius, sed in majoris transgressionis augmentum merito valeat allegari.

[2. licet ex tempore quo habitum susceperat in ecclesia Nazarenensi fuerat admodum exerceat, immemor eorum quo facta sunt in Abbatibus ecclesiis non in canonicam suscepit. Quia tunc illi super hoc facere debet per nostras litteras postulare edoceri.]

CAP. XVIII.

Transiit religiosus in claustrum vita ad religionem transire stricte, non potest licentia prelati sui, licentia obtemperat, etiam si prius non manserit se privilegio atque, quod de illo ad aliud etiam actum referri non possit, hoc dicit. Et est casus notabilis, & quod dicitur.

Idem Priori & conventui Dimontensi f.

Inter quosdam Monachos & canonicos, nec non hospitalitatis & templaris sed Apostolica sit indulgentia, ne postquam aliquis professus fuerit apud eos, ad alium locum possit in vita arctioris etiam religionis obtemperare, ut in quibusque secundum Apostolum in ea vocatione permaneat, in qua dignoscitur effectus. Quia tamen ubi Spiritus Dei est, ibi libertas: & qui Dei Spiritus aguntur, non sunt sub lege, quia lex non est postea in iusto: ex ratione videtur hoc illis fuisse concessum, ne quis ex temeritate vel levitate in iacturam vel sequentiam sui ordinis sub pretextu maioris religionis, ad alium ordinem transiret, sicut frequenter a multis constat esse presumptum: non quidem ut ei transirendi licentia denegetur, qui eam cum humilitate & puritate dixerit postulandam, ut non sic, sed vere & longum melioris vite valeat transigrare. Talis ergo postquam a prelo suo transirendi licentiam postulaverit, ea lege privata (quae publicae legi praedicit) ab illius libere potest sanctioris vite propositum adimplere, non obstante prerogativa indistincti contradictione prelati: quia privilegium meretur amittere, qui concessa sibi abstinere potestatem: cum etiam Romanus Pontifex, qui summus in ecclesia obtinet potestatem, Archiepiscopi & Episcopi, & cedendi licentiam ex iusta causa penitentibus sine difficultate concedat. Quocirca nonnulli univrsi, quibus huiusmodi privilegium est concessum, se ad concedendam licentiam transirendi ratione postulantis de iure teneri: quia sicut subditum a prelo cum humilitate & puritate debet transirendi licentiam postulare, ne bonum obedientiae conuenire videatur: sic profecto prelati subdito sine difficultate & pravitae qualibet, debet transirendi li-

centiam indulgere, ne videatur propositum impedire, divinitus inspiratum. Si vero probabiliter dubitetur, utrum quis velit ad ordinem arctiorem aut laxiorem ex charitate, an ex temeritate transire, superioris est iudicium requirendum: ne forte Angelus Iathan in lucis Angelum se transformet. Illa semper regula inuoluntarily observata, ut nullus absque licentia Rom. Pontifex occasione quacunque deferere praesulatum: quoniam sicut minus bonum, minori bono praeponeatur: ita communis utilitas, specialiori utilitati praefertur. Et in hoc causa recte praeponeatur doctrinae silentio, sollicitudo contemplationis, & labor quieti. Ad quod utique designandum unigenitus Dei filius Iesus Christus non de Rachele, secundum carnem natus est, sed de Lia: nec legitur eum in domum suam Maria recepisse, sed Martham. Unde quando potest Episcopus prodesse pariter & praesse non debet cedendi licentiam postulare, aut etiam obtinere. Cum ergo R. Monachus vester ad fratres Cisterciensis ordinis transigrare velit, non ut ordini vestro aliquatenus derogaret, sed ut apud eos vitam duceret arctiorem: mandamus, quatenus super eo, quod de corde puro, & conscientia bona, & fide non sicut fecisse dignoscitur, eum nullatenus molestetis: quia charitas est fons proprius, cui non communicat alienus.

CAP. XIX.

Coniugii religionem profutendo ab invicem dirertere possunt, aliter si se ab invicem, & non continent, aliter est iuramentum.

Idem praeposito, & Decano, & Scholastico, Demerens. Colon. diocesis b.

Veniens ad Apostolicam sedem G. mulier suppliciter nobis in iuramentum monstravit, quod cum matrimonio cum E. in facie ecclesie contraxisset, & diutius cohabitasset eidem, orta est dissensio inter ipsos: in tantum, ut quod deinceps alter non requireret alterum, uterque corporaliter praestitit iuramentum: hanc vir ipse divortii causam adsignans, quod quandam ipsius mulieris amitam cognovisset antequam eam duceret in uxorem: quod licet adleret eam quamplurimum, non fuit super hoc ecclesie facta fides. Cum autem postmodum ad secunda vota convolasset uterque, secundo viro viam univrsae carnis ingresso, priore superflite, dicta mulier fecit in arcto loco ad penitentiam agendam includi, postulans ut ei dignetur impendere consilium salutarem. Nos igitur attendentes, quod illud fuit illicitum iuramentum: mandamus, quatenus praefatum virum monitione pravia & compellatis, urea, quam superdixit, excluda, praefatam mulierem recipiat, audituri postmodum si quid fuerit quaestionis. Si vero contra matrimonium nihil fuerit ostensum, & vir seculo derelicto maluerit ad regularem vitam migrare, vos ei super hoc licentiam tribuat, ut & illa possit in suo proposito remanere.

CAP. XX.

Qui ad monasterium convertitur sumendo habitum novitii, potest intra tempus probationis redire ad seculum, nisi appareat eum vitam voluisse mutare omnino.

Idem Abbati de Affligen. & Magistro R. & G. Canonicis Trajecten.

Consulti sumus frequenter a multis, utrum is, qui monasterium ingressus est, habitum sumendo novitii, si ante professionem emissam intra tempus probationis exire voluerit, licite possit absque apostasia nota vel

a. Admon. b. Cas. eod. tit. in 3. compil. c. Et recuperanda sanitate deservit. d. Nazaren. e. Religiosus contra bonam voluntatem non potest praesumere. vid. l. c. de serv. fugit. f. Dimontensi. g. de Molest. al. Dulcibus al. Dulcibus. g. Ca. s. eod. tit. in 3. compil. h. l. c. de serv. fugit. i. Vid. Et Tit. a. 2. q. 11. art. 4.

a. Vid. l. adione. s. labor. in vers. eo tempore. ff. pro socio. gl. in l. 1. & ibi Barr. ff. solut. matr. b. al. Miren. al. Miren. sed ut plurimum in anteq. legitur de Miren. c. Ca. s. eod. tit. in 3. comp. vid. Turrecemati. in c. quod Dio part. 3. q. 3. & Sor. s. sent. dist. 27. q. 1. art. 4. d. quod ut deinceps cogatur. e. praesulata. f. Ca. s. eod. tit. in 3. compil.

noxia, praesertim cum debita morum correctione, ad seculum remeare. Licet autem super hoc senserint diversimodis, nos tamen credimus distinguendum, utrum is, qui convertitur, propoluerit absolute vitam mutare, ut sub habitu regulari omnipotenti Deo de cetero famulari, an conditionaliter experiri observantiam regularem, ut ita demum si [infra annum] sibi placuerit, profiteatur ordinis disciplinam: aut si forte non placeat, moribus emendatus & ad statum revertatur pristinum. In primo casu debet, ut regulariter vivat, ad laxiorem saltem regulam pertransire. In secundo potest ad seculum, non tamen ut vivat seculariter, remeare. Vt ergo, quae sit ejus intentio plenius agnoscat, propositum suum in principio proferatur.

CAP. XXI.

Qui intra annum probationis non facta professione redit ad seculum, licet potest ad ordines & beneficia promovari.

Idem.

Postulasti: & infra. e. Tertio quaesivisti, utrum illi, qui in annis minoribus constituti novitiorum habitum susceperunt, & intra annum postmodum non facta professione, ad seculum sunt reversi, & Episcopis suis hoc scientibus ad sacros ordines sunt promoti, sustineri debeant in illis ecclesiis ministrare, in quibus sunt ab eisdem Episcopis instituti. Nos frat. tuae taliter respond. quod propter hoc non sunt ab ecclesiis ipsis amovendi, sed in eis possunt liberè ministrare.

CAP. XXII.

Qui ultra annum portat habitum monachalem in monasterio, ubi sunt habitus indistincti, censetur professus.

Honorius III. Venet. Episc.

EX parte tua fuit propositum, quod nonnulli sunt, qui licet pluribus annis gestaverint habitum monachalem, professionem tamen monasticam non fecerunt. Unde cum super eo, quod habent proprium, & aliis irregulariter vivunt, à te vel ab aliis arguuntur: non erubescunt dicere, se ad carentiam proprii & continentiam, ac alias regulares observantias non teneri, quum habitus non faciat Monachum, sed professio regularis: [& infra.] Ideoque fraternitati tuae mandamus, quatenus quolibet tibi lege dicecelsana subiectos, qui praedicto modo terram duobus vis ingredi non verentur: ut postquam per annum gestaverint habitum monachalem, regulam secundam formam ordinis profiteantur & servent, ecclesiastica censura compellas.

[1. Quae super huius Apostolicum remedium postulasti, cum in ordinata praevisione huiusmodi non solum tu periculum, sed etiam scandalum inferat mentibus aliorum.]

CAP. XXIII.

Intra probationis annum liberè qui redit ad seculum, nisi professum fuerit tacite vel expresse, vel appareat eum vitam mutare veluisse, hoc primò. Secundo dicit, quod ad hoc ut dignoscatur novitius a professis, debet habitus professorum benedicti in locis ubi habitus non est distinctus.

Gregorius IX.

Statuimus novitios in probatione postea ante susceptum religionis habitum, qui dari profertibus consuevit, vel ante professionem emissam ad priorem statum redire posse liberè intra annum: Nisi evidenter appareat, quod tales absolute voluerint vitam mutare, & in religione perpetuò Domino deservire. Cum qui libet renunciare valeat ei, quod pro se noscitur introductum. Nihilominus statuendum ad omnem ambiguitatem

a Vid. Al. 4. de verb. sign. Tern. Front. lib. de diff. ait: noxia prima: noxia culpa. b evendatui. c Ca. i. ord. tit. in 4. comp. primam quaestionem habes sup. de foro compet. postulasti, secundam infra, de homicid. postulasti. vid. concilium Trident. in 2. praedicta Can. citatum. Pro intellectibus huius Can. vid. B. Tho. 4. Sent. dist. 11. q. 3. art. 3.

penitus amovendam, quòd cum in quodam loco religiose novitiorum habitus non distinguatur a professorum: professionis tempore benedicti habitus, quae profertibus conceduntur, ut novitiorum habitus a professorum habitu discernatur.

CAP. XXIV.

Religiosi fugitivi annuatim sunt rependi, & ad monasterium revertantur.

Idem.

Ne religiosi vagandi occasione habentes, sed propria detrimendum incurant, & largitas de praetorum manibus requiratur: Statuimus, ut fidentes capitulis celebrandis secundum statuta concilii & generalis, seu patris, Abbatis, seu prioris, & conventus suos, & eiectionis de ordine suo regulariter serventur. Qui si in monasterio suo regulariter serventur, cum monitione pravia e per censuram ecclesiasticam compellantur ad receptionem ipsorum, salvo iudicio plena. Quòd si hoc regularis ordo non poterit autoritate nostra provident, ut apud eadem, parochialibus locis competentibus, si abique gravi scandalum fuerit, alioquin in aliis religiose domiciliis, & ceteris ad agenda ibi penitentiam, talibus vicariis ministrantur. Si vero huiusmodi fugitivi vel ceteri inobedientes invenerint, eos excommunicationis, & aliis faciant ab ecclesiis praelatis excommunicationis publicè nunciari, donec ad mandatum ipsorum liberè revertantur.

DE CONVERSIONE CONJUGATORUM.

TITVLVS XXXII.

CAP. I.

Si vir de uxoris licentia profertur, & uxor ipsa ipsius licentiam revocat, nec religionem ingrediatur, Episcopus non resistet, sed iuxta litteras.

Alexander III. Vitergen. d. Episcopus.

Praeterea e utrum laicus uxorem qui profertur sacerdotibus & Monachis ignorans Episcopus a licentia & permissione uxoris, monasterium ingressus, professionem fecit, uxore in seculo habitante, nec transiente ad religionem, aut ipsam continentiam vovente, ab Episcopo suo postea non revocari uxoris, an illa compellenda sit, committitur observare? Dicimus quòd nisi uxor ad religionem fuerit, aut perpetuo castitatem servare promittat, repellit & debet de monasterio revocari.

CAP. II.

Ante matrimonium consummatum potest alter coniugum iam altero invito, ad religionem ingredi: sed revocatus ad matrimonium ad secunda vota transferri.

Idem Eugenius Archiepiscopus.

Verum post consentum legitimum de profertur, licet citum est alteri altero etiam repugnantem, monasterium, (sicut sancti quidam de nuptiis recedentes dummodo carnalis commixtio non intercedat) eos: & alteri remanenti (si communitatem continentiam servare noluerit) licitum est ad secunda vota transire, quum non fuisset usque caro simul effecta, facta postea nus ad Deum transire, & alteri seculo remanere.

a Distinctus habitus, deest tibi in pluribus exemplis. b Ca. sub Innocent. III. c. 12. e promissa. d Al. Vitergen. al. Viterci. e Ca. i. ord. tit. in 1. comp. f Ca. i. ord. tit. in 1. comp. g Ca. i. ord. tit. in 1. comp. h Ca. i. ord. tit. in 1. comp. i Ca. i. ord. tit. in 1. comp. j Ca. i. ord. tit. in 1. comp. k Ca. i. ord. tit. in 1. comp. l Ca. i. ord. tit. in 1. comp. m Ca. i. ord. tit. in 1. comp. n Ca. i. ord. tit. in 1. comp. o Ca. i. ord. tit. in 1. comp. p Ca. i. ord. tit. in 1. comp. q Ca. i. ord. tit. in 1. comp. r Ca. i. ord. tit. in 1. comp. s Ca. i. ord. tit. in 1. comp. t Ca. i. ord. tit. in 1. comp. u Ca. i. ord. tit. in 1. comp. v Ca. i. ord. tit. in 1. comp. w Ca. i. ord. tit. in 1. comp. x Ca. i. ord. tit. in 1. comp. y Ca. i. ord. tit. in 1. comp. z Ca. i. ord. tit. in 1. comp.